

Nr 106.

Godkänd av första kammaren den 16 april 1920.
Godkänd av andra kammaren den 16 april 1920.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående åtgärder för ökad användning av fisk inom landet.

(Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 26).
(Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 6).

Till Konungen.

Inom riksdagen har av enskild motionär gjorts framställning i syfte, att utredning måtte komma till stånd rörande vilka åtgärder, som skulle kunna vidtagas för att åstadkomma en ökad användning av fisk inom landet.

Till stöd för motionen har anförts följande:

Sveriges fiske och särskilt dess havsfiske har under de två senaste årtiondena genomgått en aktningvärd utveckling. Genom ett allmänt tagande i bruk av motorer i fiskets tjänst hade de ilandförda fångstmängderna starkt ökats. Härtill har naturligtvis också i hög grad bidragit införandet till vårt land av trålfiske med ångbåtar.

Att särskilt vårt havsfiske kunnat göra dessa stora framsteg, torde till väsentlig del böra tillskrivas den omständigheten, att statsmakterna på ett klokt och förutseende sätt givit fiskerinäringen sitt kraftiga stöd i dess strävan att följa med tidens utveckling.

Givet vore dock, att i samma mån som fisket lämnar större fångster, bleve det allt angelägnare att se till, att det funnes avsättningsmöjligheter för den fångade fisken och det till lönande priser. Detta vore av särskild vikt nu, då såväl redskap och båtar som driftkostnader för fisket stigit till en förr oanad höjd.

Vi vore nu särskilt för avsättning av sill och en del andra fisksorter i väsentlig grad beroende av utländska marknader. Men det nuvarande läget visade det ödesdigra för vårt fiske i att i så hög grad som nu vore fallet vara beroende av utlandet. På grund av vissa fiskens egen natur

— särskilt sill- och makrillfiskets starkt växlande riklighet — torde vårt land alltid komma att bliva beroende av möjligheterna till fiskexport. Men det syntes vara av stor vikt för vårt land att söka i högsta möjliga grad göra vårt fiske oberoende av den utländska fiskmarknaden.

Enda medlet härtill syntes vara att söka uppdriva förbrukningen och förädlingen av fisk inom landet.

Allmänt känt torde vara, att fisk ej fått så stor användning bland vårt folk, som den med hänsyn till pris och näringsvärde förtjänade. Under normala förhållanden hade, som redan nämnts, betydande mängder exporterats, isynnerhet av sill, till priser, som stode långt under vad sillens näringsvärde borde betinga. Det torde sålunda utan tvivel vara ett stort nationalekonomiskt intresse att söka i större utsträckning tillgodogöra sig fiskfångsterna inom landet.

Ett arbete i detta syfte hade givetvis stora svårigheter att övervinna. Särskilt finge nämnas landets stora utsträckning och över stora arealer glesa befolkning. Dessa omständigheter vore i hög grad ägnade att försvåra transporten och distributionen. Det vore därför knappast att vänta, att fiskkonsumtionen hos oss skulle vara proportionellt så stor som i ett tätt befolkat land, t. ex. Tyskland.

Dock syntes även hos oss en hel del åtgärder kunna och böra vidtagas för ökande av fiskkonsumtionen. I sådant avseende torde hänvisas på några åtgärder, som syntes kunna i hög grad bidra till nående av detta mål.

Sålunda borde en systematisk propaganda anordnas för spridande av kännedom om fiskens betydelse som födoämne och dess tillagning. Fiskfödan vore för kroppen mycket sund och närande. Men härom liksom om fiskens rätta tillagning torde mångenstädes råda stor okunnighet. Särskilt gällde detta om havsfisken. För att öka kunskapen på detta område och för att därigenom åstadkomma större användning av fisk hade i Tyskland på olika ställen anordnats talrika kurser för att meddela undervisning om dessa ting. Helt säkert skulle liknande korta kurser eller demonstrationer i vårt land bliva till stor nytta. Vid en dylik undervisning borde naturligen också läggas vikt vid att påvisa, huru billiga flera fiskslag, framför allt sill, ställde sig i jämförelse med andra animaliska födoämnen.

Vidare syntes frys- och kyltekniken nu hava nått den utveckling, att en större användning av densamma på fiskvaror borde kunna i hög grad bereda lättnader för avsättning. Vid rikliga fångster borde åtminstone någon del av det, som ej genast kunde avsättas, kunna förvaras genom frysning för att sändas ut i handeln, när fisket bleve mindre givande.

Genom införande av kylvagnar i större omfattning skulle färsk fisk kunna transporteras långa sträckor i vårt vidsträckta land även under den varma årstiden. Kyltekniken hade över huvud taget helt visst i många avseenden stora uppgifter att fylla för åstadkommande av en bättre distribution av färsk fisk.

Slutligen finge ock framhållas, att lämpliga åtgärder borde vidtagas för att rökning och konservering av fisk måtte komma till stånd i större omfattning än vad nu vore fallet. I Tyskland, Holland och England finnes en stor industri för rökning av fisk. Även hos oss finnes smärre rökerier, men för att de skulle bliva av någon avsevärdare betydelse för avsättningen, måste rökning drivas i större skala, så att de rökta varorna kunde säljas till billigare pris.

Industrien för inläggning av fiskvaror i burkar borde ock utvecklas, varvid även torde böra tänkas på utsändande i marknaden av stekt sill. I Tyskland finnes stora anläggningar för stekning av sill. Möjligen skulle dylika stekerier kunna hava framtiden för sig även i vårt land.

Av det nu anförda torde framgå, att man hade att pröva olika vägar för att åstadkomma ett större tillvaratagande inom landet av våra fiskfångster. Emellertid torde frågan böra närmare utredas och en plan utarbetas för ett kraftigt arbete på ifrågavarande område. Säkerligen torde ett framgångsrikt arbete härutinnan dock ej kunna komma till stånd utan medverkan från statens sida.

Riksdagens vederbörande utskott har i den ordning 46 § riksdagsordningen stadgar inhämtat yttrande över motionen från lantbruksstyrelsen. I detta yttrande har styrelsen förordnat bifall till motionen med det tillägg, att den föreslagna utredningen borde gälla även sötvattensfisk och alla sådana åtgärder, vilka kunna medverka till att öka fiskförbrukningen inom landet.

Riksdagen kan för sin del instämma i vad lantbruksstyrelsen i sitt yttrande i ämnet anført till förmån för den i motionen gjorda hemställan. Det lär ej kunna bestridas, att den svenska fiskerinäringen, trots de framsteg den gjort under de senaste årtiondena, alltjämt har att kämpa med avsevärda svårigheter, som göra det synnerligen önskvärt, att kraftiga mått och steg tagas till stöd för dess upphjälpande och vidare utveckling.

I motionen omnämnas åtskilliga åtgärder för främjande av detta syfte, som riksdagen finner i hög grad beaktansvärda. Tillvaratagandet av fiskfångsterna på lämpligaste sätt bör sålunda i största möjliga utsträckning underlättas genom utnyttjande av den moderna frys- och kyltekniken och

genom höjande av fiskförädlingsindustrien. Att i detta avseende understöd från det allmännas sida skall visa sig behöfligt, synes otvivelaktigt. Men riksdagen vill därjämte påpeka, att på detta område mycket kunde uträttas på initiativ av fiskerinäringens idkare själva genom igångsättande av kooperativa företag eller organiserande av andra former för samverkan. Genom nödigt statsunderstöd i förening med en väl organiserad självverksamhet synes målet, ett effektivare tillgodogörande än hittills av fiskets avkastning, på bästa sätt kunna uppnås.

För fiskförbrukningens uppdrivande inom landet är det vidare önskvärt och har av motionären med rätta framhållits, att åtgärder vidtagas för spridande bland allmänheten av ökad kännedom om fiskens betydelse som födoämne och dess tillagning medels anordnande av kurser och annan upplysningsverksamhet. Skall fiskkonsumtionen kunna stegras, är det emellertid en viktig förutsättning, att varan genom större prisbillighet än hittills blir begärlig för den köpande allmänheten. Den ökade tillgång på fisk, som uppstår genom ett bättre tillvaratagande av fångsten, kan ju i och för sig väntas komma att verka i denna riktning. Men det är nödvändigt, om något väsentligt skall stå att vinna i detta avseende, att fiskeprodukterna beredas större avsättningsmöjligheter genom underlättande av deras transport och distribution med undvikande så långt möjligt av fördyrande mellanhänder. Riksdagen anser i likhet med lantbruksstyrelsen denna fråga vara värd den största uppmärksamhet.

Tydligt är, att hela det här förevarande spørsmålet kräver en planmässig undersökning av alla de medel och utvägar, som kunna befordra en tillfredsställande lösning av detsamma. Motionären har huvudsakligen tagit sikte på vad som bör åtgöras för havsfiskets främjande. Enligt riksdagens åsikt bör, såsom även av lantbruksstyrelsen framhållits, en eventuell utredning, för att ernå allsidighet, även omfatta utvecklingsmöjligheterna för fisket i våra skärgårdar och sötvatten.

Med anledning av vad sålunda anförts, får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, vilka åtgärder som kunna och böra vidtagas för att åstadkomma en ökad användning av fisk inom landet, och för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 16 april 1920.

Med undersåtlig vördnad.